

**Науково-дослідний інститут
сталого розвитку та природокористування
Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України**

**Інститут проблем ринку та
економіко-екологічних досліджень НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України**

Океанологічний центр НАН України

Сумський державний університет

Луцький національний технічний університет

Севастопольський економіко-гуманітарний інститут

Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського

Державний фонд фундаментальних досліджень України

Національний інститут проблем міжнародної безпеки

при РНБО України

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА В ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЯХ

**Сімферополь – 2009
СОНАТ - 2009**

Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях // Матеріали наук.-практ. конф. м. Бахчисарай, 16-17 квітня 2009 р. / НДІ сталого розвитку та природокористування. – Сімферополь, «СОНАТ»: НДІ СРП, 2009. – 191 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції «Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях», що відображають теоретико-методологічні засади досліджень сталого розвитку та забезпечення екологічної безпеки, роль природних ресурсів у системі переходу економіки України на модель сталого розвитку та подання кризових явищ, стратегічні напрями зростання продуктивних сил та забезпечення сталого розвитку регіонів, методичні аспекти формування системи екологічного менеджменту, екологізації підприємницької діяльності.

Устойчивое развитие и экологическая безопасность общества в экономических трансформациях // Материалы науч.-практ. конф., г. Бахчисарай, 16-17 апреля 2009 г. / НИИ устойчивого развития и природопользования. – Симферополь, «СОНАТ»: НИИ УРП, 2009. – 196 с.

Сборник содержит материалы международной научно-практической конференции «Устойчивое развитие и экологическая безопасность в экономических трансформациях», отображающие теоретико-методологические основы исследований устойчивого развития и обеспечения экологической безопасности, роль природных ресурсов в системе перехода Украины на модель устойчивого развития, стратегические направления роста производительных сил и обеспечения устойчивого развития регионов, методические аспекты формирования системы экологического менеджмента, экологизации предпринимательской деятельности.

Sustainable development and environmental safety in economic transformations // Materials of reports of the conference, Bakhchisarai, on April, 16-17th, 2009 / Scientific research institute Sustainable development and use of natural resources. – Simferopol, «SONAT»: SRI SDUNR, 2009. – 191 p.

The materials of reports of the conference «Sustainable development and environmental safety in economic transformations» are displaying theoretical-methodological fundamentals of sustainable development and environmental safety researches, representing the role of natural resources in transition Ukraine to sustainable evolution model; discussing the strategic directions of productive forces' growth and maintenance of regional sustainable development, methodical aspects of formation of ecological management system, enterprise activity ecologization.

Рецензенти:

Єремєєв В.М., академік НАН України, д. ф.-м. н., проф. (Океанологічний центр НАН України), Олійник Я.Б., чл.-кор АПН України, д.е.н., проф. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка); Балацький О.Ф., д.е.н., проф. (Сумський державний університет)

Рекомендовано до друку Вченою радою НДІ сталого розвитку та природокористування

Матеріали друкуються в авторській редакції

ISBN 978-966-2178-37-1

© НДІ сталого розвитку та природокористування, 2009

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Какутич Є.Ю. к.е.н – Голова оргкомітету конференції, директор НДІ сталого розвитку та природокористування;

Хлобистов Є.В., д.е.н., проф. – заступник голови оргкомітету конференції, завідувач відділу Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України;

Бистриков І.К., д.е.н., проф. завідувач відділу Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України;

І алушкіна Т.П., д.е.н, проф., головний науковий співробітник Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України;

Герасимчук З.В., д.е.н, проф., перший проректор Луцького національного технічного університету;

Дергачова В.В., д.е.н., проф. НТУУ "Київський політехнічний інститут";

Мартякова О.В., д.е.н, проф., завідувачка відділу Інституту економіки промисловості НАН України;

Нікітіна М.Г., д.г.н., проф., завідувачка кафедри Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського;

Сухоруков А.І., д.е.н, проф., заслужений економіст України, завідувач відділу Національного інституту проблем міжнародної безпеки при РНБО України;

Єремєєва Н.В., к.ю.н., доц., завідувачка кафедри Севастопольського економіко-гуманітарного інституту Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського;

Жарова Л.В., к.е.н., с.н.с., докторант Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України – відповідальний секретар конференції.

ограду, т.е. зниження об'єму негативного впливу проходить без зміни структури економіки

В контексті застосування даних стратегій показателю еколого-економічного ушкодження дозволяє оцінювати, в якій мірі життєдіяльність соціально-економічних систем впливає на стан навколишнього середовища і як це впливання змінюється з часом. Крім того, дані показателю відображають вплив економічного зростання на масштаби екологічної діяльності.

Поняття «стійкого розвитку» вже включає в себе два в певній мірі несумісних поняття: стійкість і розвиток. Багато вчених асоціюють розвиток з поняттям економічного зростання, яке зазвичай втягує за собою зниження якості різних компонентів навколишнього середовища. Інші ж віддають більше уваги стійкості природної системи, ставячи, як правило, під сумнів можливість подальшого економічного розвитку без нанесення шкоди навколишньому середовищу. До 70-х років ХХ століття вчені утверждали, що подальше економічне зростання неможливо без збільшення масштабу негативного впливу на природу. Тем не менше, існують передумови до зниження екологічної навантаженості на природну систему, що забезпечує при цьому подальший економічний розвиток і підвищення благополуччя людства [3].

Таким чином, виникає необхідність визначення масштабу економічного зростання, який був би прийнятним при існуючих масштабах виробництва і його екологічності. В рівності (2) параметр приросту випускає відображає економічний розвиток даної системи.

Ураховуючи (2) отримуємо наступне обмеження:

$$\frac{\Delta Q}{Q} \leq \frac{\Delta Y}{Y} - \frac{\Delta(Y/Q)}{(Y/Q)} \quad (3)$$

Дане обмеження може трактуватися наступним чином: для обмеження екологічного боргу, максимально можливий приріст показателя економічного зростання може перевищувати допустимий приріст боргу на величину відносного зниження екологічності.

Література:

1. Goeminne, G., Paredis, E. "Elaboration of the Concept of Ecological Debt". – Gent, Belgium, Centre of Sustainable Development (CDO), 2004.
2. Методи оцінки екологічних втрат: Монографія / За ред. д.е.н. Л.Г. Мельника та к.е.н. О.І. Каріцевої. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 288 с.
3. Munasinghe, Mohan. Is Environmental Degradation an Inevitable Consequence of Economic Growth: Tunneling Through the Environmental Kuznets Curve. *Ecological Economics Journal* №29. – Netherlands: Elsevier, 1999.

УДК: 338.439:142.6

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Л.В.Дейнеко, П.М.Кутчик,

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

В сучасних світових дослідженнях з проблем охорони навколишнього середовища спостерігається тенденція до посилення уваги на усунення екологічного ризику при виборі технологій. При цьому наголошується, що основою створення біосферосумісних технологій є питання «ціни здоров'я», яку сплачує людина в умовах нових технологій та інших виробничо-екологічних факторів.

Пошук відповіді на це питання виносить проблему екологізації розвитку харчової

промисловості в ряд найбільш актуальних і стратегічно значущих. Це зумовлено цілим рядом чинників. По-перше, як і інші галузі національної економіки, харчова промисловість здатна спричиняти шкідливий вплив на навколишнє середовище, забруднюючи атмосферне повітря, водні і земельні ресурси шкідливими викидами; по-друге, будучи важливою ланкою продовольчого ланцюжка вона може опосередковувати потрапляння в організм людини небезпечних для здоров'я речовин, що накопичилися в рослинницькій та тваринницькій сировині; по-третє, продукція галузі може становити загрозу здоров'ю людини через застосування барвників, консервантів, емульгаторів та інших домішок, що використовуються в технологічних процесах. Разом з тим, використовуючи технології, які дозволяють зменшувати концентрацію, або повністю запобігати потраплянню шкідливих речовин із забруднених сировинних ресурсів під час їх переробки, харчова промисловість здатна зменшити «ціну здоров'я», яку доводиться сплачувати за посилення антропогенного і техногенного тиску на навколишнє середовище. Крім того ця «ціна» може бути зменшена завдяки розробці й виробництву харчових продуктів, які посилюють адаптивну здатність людини до впливу негативних чинників зовнішнього середовища.

Стрімкі темпи розвитку науки і техніки, необхідність пошуку нових харчових ресурсів, широке застосування всезростаючого асортименту харчових домішок висувають нові проблеми в царині гігієнічного нормування, екологічної оцінки різних факторів навколишнього середовища, що є небезпечними для здоров'я. Стрімкий розвиток хімічної промисловості призводить до того, що з'являється все більше речовин, що входять до виробничого ланцюга харчових продуктів безконтрольно, що в свою чергу призводить до небезпеки для здоров'я людини і загального екологічного неблагополуччя. Тому, не дивлячись на багатолітні зусилля світової і вітчизняної наук та наявні результати з розробки гранично допустимих норм в навколишньому середовищі, існуючі методи фармакології, фізіології, гігієни, санітарії не забезпечують необхідного контролю і не виправдовують себе економічно, а існуючі підходи до оцінки рівня небезпеки хімічних речовин в різних середовищах, свідчать про недостатнє врахування всього різноманіття взаємодій цих речовин у такій великій динамічній багатопараметричній системі як *хімічна речовина - навколишнє середовище - людина*.

Так, наприклад, нещодавно вміст металів-мікроелементів розглядали переважно з точки зору їх біологічної необхідності. На сьогодні в зв'язку з наростанням рівня забруднення все більше йде мова про токсичність цих металів-домішок. Інтенсивний розвиток промисловості, транспорту, енергетики, сільського господарства призвів до того, що рівень концентрації металів-мікроелементів в біосфері помітно зріс. Зокрема металургійні підприємства, котельні на органічному паливі викидають в атмосферу значні кількості аерозолів таких металів як та інші, у формі окислів, розчинних і нерозчинних солей, часток мінерального штилу і поперу, а робота транспорту, поліграфічне виробництво та деякі інші види виробництва спричиняють потрапляння в навколишнє середовище кадмію і свинцю. Ці речовини, що потрапляють повітря, ґрунти, воду, здатні вибірково накопичуватися багатьма рослинницькими культурами, а рівень їх вмісту може слугувати показником забруднення навколишнього середовища. І якщо певна кількість нікелю, міді, кобальту, цинку, марганцю, хрому є необхідною для організму, оскільки вони приймають участь в імуногенезі, є складовими гормонів та ферментів, то надмірна їх концентрація в продуктах харчування може завдати значної шкоди здоров'ю.

Крім цього, сьогодні стає все більш очевидним, що існуючий підхід до охорони навколишнього середовища, який реалізується у вигляді системи контролю концентрації забруднень і відповідності їх встановленим гранично допустимим нормам, не здатний гарантувати безпеку для здоров'я людини. Тому одним з дієвих шляхів екологізації виробництва харчової промисловості орієнтованих на підтримання здоров'я населення в екологічно несприятливих умовах є створення і виробництво функціональних продуктів. Ці продукти, з одного боку є джерелом надходження необхідних споживаних речовин в організм людини, а з іншого боку, вони можуть виступати як фактор, що регулює концентрацію

шкідливих речовин в організмі і виконує захисні функції.

Але про виробництво яких би продуктів не йшла мова, чи традиційних, чи функціональних, безпечність їх для здоров'я населення в першу чергу залежить від організації контролю якості та безпеки продовольства. При цьому, вивчення досвіду економічно розвинених країн світу в сфері забезпечення населення безпечним і повноцінним продовольством, зокрема США і країн ЄС, показує, що найбільший акцент в роботі по контролю за якістю і забезпеченню безпечності продовольства робиться на регулятивні заходи саме в харчовій промисловості та в галузях з розподілу продуктів харчування (оптова та роздрібна торгівля, громадське харчування та ін).

Виходячи з зазначеного найбільш актуальними на сьогодні завданнями з скоординованої розвитку харчової промисловості є: приведення вітчизняної нормативно-правової бази, що визначає вимоги до якості та безпечності харчових продуктів у відповідність до стандартів СОТ та ЄС; упорядкування структури та функцій органів державної влади, відповідальних за контроль якості і безпечності продовольчих товарів; впровадження системи інформування населення і сприяння його обізнаності з питань якості і безпечності харчових продуктів; впровадження системи швидкого реагування по харчовим продуктам і кормам (RASFF), впровадження на підприємствах харчової промисловості систем управління якістю на основі принципів ISO 9000, системи управління безпекою харчових продуктів (HACCP) та системи охорони довкілля на основі принципів ISO 14000;).

УДК 332.3

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

І.С. Денисенко,

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

Головними джерелами життєздатності й добробуту будь-якої держави є привабливі їй земельні ресурси та проживаюче на них населення. При цьому під земельними ресурсами варто розуміти не тільки територію держави, але й все ще перебуває в просторі цієї території.

Найважливішим економічним та політичним фактором розвитку суспільного виробництва – це забезпеченість країни земельними ресурсами. Наявність земельних ресурсів дає широкий простір для економічного розвитку регіонів країни.

Проблему земельного неретворення стратегічно потрібно вирішувати не тільки в сфері земельної власності, але і в сфері права на способи та результати використання земельних ресурсів як об'єкта господарювання. На цьому важливому принципі і повинна базуватись сучасна земельна політика.

Україна перебуває на стадії активного реформування земельних відносин і вже практично створенні основи нового земельного строю: ліквідована державна монополія на землю, здійснений перехід до різноманітних форм земельної власності, проведено безплатний перерозподіл землі на користь громадян, введено платне землекористування; основна частина сільськогосподарських земель передана у приватну власність, землі лісового фонду, природоохоронні та інші найбільш цінні землі знаходяться у державній власності. Але в той же час має місце ослаблення в сфері стратегічного управління земельно-ресурсним потенціалом. І це обернулось зростом темпів деградації земель, згортанням робіт по підвищенню родючості ґрунтів і облаштуванням земель, неефективності міського землекористування і т.д.

Для поглиблення державного регулювання земельних відносин необхідно подальше удосконалення державного земельного кадастру, державного контролю за використанням земель, землеустрою, оцінки та моніторингу земель як системи взаємопов'язаних між собою елементів для прийняття державою управлінських рішень. Також потрібно на законодавчому

рівні встановити правило – приймати державні управлінські рішення і реалізовувати права власника на регіональному та місцевому рівнях тільки на основі матеріалів прогнозування та планування землекористування.

Також система державного регулювання повинна включити наступні напрями для реалізації принципу ефективного землекористування: правове забезпечення, фінансово-кредитна підтримка, інфраструктурне та інформаційне забезпечення, наукове забезпечення, організація підготовки кадрів.

Для реформування земельних відносин важливою задачею являється здійснення на всій території державної кадастрової оцінки землі і забезпечення переходу на систему земельних платежів, які формуються виходячи із рентної вартості землі. Система земельних платежів не відповідає сучасним вимогам створення системи економічного регулювання земельних відносин і управління земельними ресурсами. Причини такого неспіввідношення полягають у тому, що земельними платежами охоплено менш ніж половина земельного фонду, низькі ставки платежів, існує велика кількість пільговиків, які звільнені від платежів, кошти від земельних платежів використовуються не цільовим чином. В зв'язку з цим в діючу систему земельних платежів необхідно внести зміни. При їх підготовці потрібно виходити із того, що ставки земельних платежів повинні бути економічно значимими і строго відповідати рентній доходності відповідної земельної ділянки, земельні платежі повинні бути обов'язковими для всіх без виключення землекористувачів, пільгове оподаткування повинно регулюватись тільки розмірами і строками сплати платежів і зборів, система платежів за землю, крім земельного податку і орендної плати повинна включати також збори від угоди з землею.

Реалізація земельного перетворення повинна включати такі напрями: реформування відносин власності на землю, облік і вартісна оцінка на рентній основі земельного-ресурсного потенціалу в складі національного багатства країни і постановка його на державний баланс, організація ефективного управління земельними ресурсами країни як національного надбання загальним просторовим базисом народного господарства і головним засобом виробництва в сільському та лісовому господарстві не залежно від форм власності.

УДК 502.131.1:330.341.1:005.963

ИНТЕЛЛЕКТУАЛИЗАЦИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

П.А. Денисенко,

Сумский государственный университет

В условиях частых инновационных изменений и глобальных перемен главным конкурентным преимуществом становится способность создавать, накапливать, распределять и применять новые знания. Можно отметить значительное изменение в условиях человеческой жизни и деятельности. Например, в экономической сфере так называемый «информационный работник» (knowledge worker) [1] представляется носителем как свежих инновационных идей так и содержательного профессионального опыта для внедрения предлагаемых изменений в жизнь. Становится всё более значимой роль творческих работников, приносящих свои особые подходы в сфере организационной, научно-технической и экологической культуры. Дополнительным усиливающим фактором здесь выступают информационные технологии. В результате их использования исследователями отмечается углубление взаимодействия между работниками одновременно с усилением индивидуального потенциала каждого отдельного работника. Последнее обусловлено ростом уровня технического обеспечения персонала и смена самого характера работы (динамичность принятия решений и увеличение творческой составляющей). [2]

На профессии с преобладанием интеллектуального труда приходится основной прирост занятости в таких развитых странах как США (85%), Великобритания (89%), Япония (90%)

биологического разнообразия и воспроизводства будущих лесных богатств;

- достижение экологически ориентированной (оптимальной) лесистости территорий;
- интегрированное, комплексное ресурсное лесопользование на принципах непрерывности и неистощительности (неисчерпаемости);
- существенное снижение уровней и масштабов разнообразного антропогенного (отраслевого и межотраслевого) воздействия на состояние лесных экосистем;
- последовательная и всесторонняя экологизация промышленного производства отраслей сферы функционирования лесного комплекса и лесохозяйственной (воспроизводственной) деятельности на основе активного и широкомасштабного применения природосберегающих технологий;
- формирование экологически ориентированного хозяйственного экономического механизма природопользования, экосистемного управления лесами;
- экологическая сертификация систем ведения лесного хозяйства;
- становление комплексного организационно-экономико-правового механизма ответственности за лесонарушения, загрязнение окружающей среды;
- всемерное расширение международного сотрудничества в сфере лесохозяйственных отношений;
- организация, налаживание и ведение мониторинга лесов;
- экологическое образование;
- широкое участие общественности в гармонизации экономического и экологического развития отраслей сферы функционирования лесного комплекса, лесного хозяйства.

Проведение лесной сертификации сдерживается отсутствием национальных аккредитированных фирм (аудиторов), имеющих право сертифицировать лесную продукцию в соответствии с международными системами стандартов, а также регионально адаптированных критериев оценки. Безусловно, необходима государственная поддержка распространения сертификации, которая может быть выражена, прежде всего, в активном участии государственных органов управления лесами в разработке нормативов и подготовке к проведению добровольной сертификации. Должны быть разработаны региональные программы лесной сертификации с финансовым обеспечением.

В государственных органах управления лесным хозяйством должна просматриваться идея внедрения в лесном хозяйстве страховых механизмов: страхование леса как объекта собственности; страхование участков лесного фонда, представленных в пользование (например, на правах аренды); страхование гражданской ответственности за причинение эколого-экономического ущерба лесу. Страховые риски образуют следующие факторы: лесной пожар; массовое размножение насекомых-вредителей леса; массовое развитие болезней леса; ветровалы; затопление и подтопление; аварийное загрязнение; самовольная вырубка леса.

Формирование системы (или элементов) экологического менеджмента в сфере использования и воспроизводства лесных ресурсов свидетельствует об экологизации экономических отношений в этой сфере хозяйствования. Это можно трактовать следующим образом: в состав производимой лесным хозяйством товарной продукции и услуг постепенно входят лесные блага, которые имеют экологическую (социально-экологическую) ценность для общества и отдельных граждан.

ЗМІСТ

Данилишин Б.М. Привітання учасникам конференції.....	4
Анісімов В.М. Соціальна сфера та проблема сталого розвитку і екологічної безпеки суспільства в трансформаційний період.....	5
Анюхіна Л.О. Формування системи екологічного менеджменту, як одного з напрямів екологізації підприємницької діяльності.....	7
Бараннік В.О. Енергетичні індикатори сталого розвитку.....	9
Богун Л.Г. Екобезпека – підгрунтя поліпшення якості середовища життєдіяльності та стану здоров'я населення України.....	11
Бондарева Л.В., Панкеева Т.В. Проблеми формування екосети регіона Сєвастополя.....	13
Борисова Е.Б. Стратегическая экологическая оценка как инструмент устойчивого развития: опыт и перспективы для Украины.....	15
Борисова Е.Б., Ключко Е.А. Оценка экологических рисков как механизм управления экологической безопасностью и обеспечения условий устойчивого развития общества... ..	17
Борисова О.Б., Телюра Н.О. Проблеми розвитку моніторингу природних територій та об'єктів особливої охорони в контексті реалізації національної стратегії сталого розвитку України.....	20
Будзак В.М. Еколого-економічні проблеми використання водозбірних територій.....	22
Будзак О.С. Екологобезпечне використання земель населених пунктів.....	24
Виставна Ю.Ю. Дослідження диспропорцій між соціально-економічною структурою регіону та його водоресурсним потенціалом.....	26
Галушкіна Т.П. Стратегічні задачі сталого розвитку в напрямі збереження довкілля.....	28
Галушкіна Т.П., Макарова І.А. Продовольча безпека в контексті сталого розвитку.....	30
Герасимчук З.В. Безпека сталого розвитку регіону: стратегічний імператив.....	31
Гордійчук Є.Г. Екологічна сертифікація в контексті вимог продовольчої безпеки в Україні.....	34
Горобченко Д.В. Оценка экологического долга при обосновании направлений экологического совершенствования национальной экономики.....	36
Дейнеко Л.В., Купчак П.М. Екологізація виробництва як стратегічний пріоритет розвитку харчової промисловості.....	38
Демисенко І.С. Формування політики землекористування в контексті сталого розвитку.. ..	40
Демисенко П.А. Интеллектуализация хозяйственной деятельности как составляющая устойчивого развития.....	41
Дергачева В.В. Проблема выбора экономических целей для устойчивого развития национальной экономики.....	43
Дерев'яно Ю.М. Обмеження як фактор сталого розвитку.....	45
Дителівий І.М. Основні риси сталого розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України.....	47
Добринська Л.О., Хлобистов Є.В. Екологічна рента та можливості державного регулювання рентних відносин щодо природокористування.....	49
Древалю О.Ю. Управління якістю харчових продуктів в системі екологічної безпеки держави.....	50
Дубиницкий В.И., Павлов К.В. Инерционность социально-экономических и экологических территориальных систем.....	52
Жарова Л.В. Пріоритетні напрями розвитку та основні завдання стратегії переходу України до сталого розвитку у регіональному розрізі.....	57
Жемба А.Й. Ефективність використання природо-ресурсного потенціалу на засадах сталого розвитку.....	60
Завадський В.В. Напрями удосконалення організаційно-управлінських механізмів системи екологічного страхування в Україні.....	62

Захаров И. В. Угрозы информационной безопасности предприятия в обществе трансформаций.....	63
Иванченкова Л.В., Крутякова В.И. Государственно-частное партнерство в развитии инфраструктуры сферы природопользования.....	65
Глязашенко С.М., Шнипулина Ю.С. Управление потенциалом инновационного развития промышленных предприятий в контексте обеспечения стабильного развития.....	66
Льбіна М.В. Еколого-інноваційний потенціал некомерційних організацій в Україні.....	68
Іртіщева І.О. "Зелена економіка" – шлях до сталого розвитку.....	70
Какутич С.Ю. Нормативно-методичне та організаційно-управлінське забезпечення розвитку екологічного підприємства.....	72
Какутич П.Ю. Сталий розвиток продуктивних сил в умовах соціально-економічних трансформацій.....	74
Канов А.А. Новые условия развития национальных хозяйств на современном этапе.....	76
Карпенко О.О. Екологічна безпека та сталий розвиток територій.....	78
Качаровська Л.М. Екологізація як важіль сталого розвитку регіону.....	80
Коблянська Л.І. Інструменти реалізації еколого-орієнтованої логістики.....	82
Колосова А.М. Екологічні проблеми в сучасних трансформаціях України.....	84
Костенька К.О. Розвиток транскордонного співробітництва в умовах сталого розвитку.....	86
Куценко В.І. Економічне зростання – передумова підвищення соціальної й екологічної безпеки.....	88
Лукаш О.А., Сабадаш В.В. Проблеми екологічної безпеки в умовах соціо-економічних трансформацій.....	90
Максимова К. А. Екологічна безпека – основний чинник сталого розвитку в Україні.....	92
Максімов А.М. Екологізація водогосподарського комплексу на засадах сталого розвитку.....	94
Мартиченко А.И. Государственное управление природопользованием с учетом специфики транснациональных природных объектов.....	95
Мартинюк В. П. Методичні підходи до комплексної оцінки стану екологічної безпеки держави.....	97
Мартинюк О. В. Формування принципів місцевої екополітики з позиції сталого розвитку.....	99
Маценко О.М. Проблеми управління транскордонними водними ресурсами.....	101
Мельник Л.Г., Дегтярєва І.Б. Врахування синергетичних ефектів при забезпеченні сталого розвитку територій.....	103
Мельник Л.Г., Кубятко А.В., Ли Ж. Экологическая кривая Кузнеця - взаимосвязь между экономическим ростом и экологической устойчивостью.....	105
Мильчакова Н.А. О концептуальных подходах к освоению фиторесурсов шельфа Украины.....	107
Мишенін Є.В. Трансформація економіко-екологічних основ господарського механізму природокористування.....	109
Мишеніна Г.А. Організаційно-економічні основи екологізації підприємництва у сфері використання та відтворення природних ресурсів.....	111
Мишеніна Н.В. Социальный маркетинг как инструмент устойчивого развития.....	112
Никитина М.Г. Государственный суверенитет в условиях глобальной трансформации.....	114
Новак У.П. Використання екологічного аудиту в інвестиційному процесі галузей промисловості.....	116
Носуліч Т.М. Екологічна безпека як складова сталого розвитку України.....	118
Олещенко В.І. Найважливіші завдання щодо поліпшення правового забезпечення сталого розвитку України.....	120
Піньковська Г.В. Модель сталого інноваційно орієнтованого розвитку сфери культури.....	121
Плакса О.В. Сталий розвиток регіону: методологічні аспекти еколого-економічного дослідження.....	123

Побиряченко В.В., Шутаєва Е.А. Некоторые противоречия концепции устойчивого развития.....	124
Подлевська О.М. Складові механізми екологобезпечного землекористування.....	126
Подлевський А.А. Коопераційні зв'язки як механізм забезпечення сталого розвитку.....	128
Полякова І.В. Стале використання природно-ресурсного потенціалу.....	130
Потаненко В.Г. Перспективи реалізації концепції сталого розвитку в умовах глобальної економічної кризи в світі та в Україні.....	132
Радочин П.П. Некоторые аспекты инвестиционного обеспечения экологической безопасности Украины.....	133
Расадишнікова С.І. Особливості формування інвестиційної привабливості природокористування в сучасних трансформаціях суспільства.....	136
Рижова К.І. Актуальні проблеми раціонального використання меліорованих земель.....	138
Руденко В.О. Екологізація інформаційного простору.....	140
Сааджан І.А. Природно-ресурсні проблеми трансформаційного общества.....	142
Садченко О.В. Теоретические основы экологизации бизнеса.....	144
Северенчук А.Л. Актуальні напрямки сталого землекористування.....	146
Сидорук Б.О. Екологічна безпека сільськогосподарського виробництва в контексті забезпечення здоров'я нашої.....	148
Слесаренко С.Ф. Трансформація екологічної політики в територіальному розрізі.....	150
Слюсаренко О.М. Еколого-економічне зонування приморських міських територій (на прикладі м. Одеси).....	152
Смородина І.А. Аспекти экологической безопасности жилой среды в условиях современного строительства.....	154
Сосюра С.Г. Финансового-економичне та матеріально-технічне забезпечення регіонального управління щодо надзвичайних екологічних ситуацій.....	155
Сухоруков А. І., Белашов Є. В. Забезпечення сталого розвитку авіабудівної галузі як засіб уникнення негативних явищ в українській економіці.....	158
Сухоруков А.І. Міжнародне інноваційне співробітництво у забезпеченні сталого розвитку продуктивних сил України.....	160
Телиженко А.М. Предпосылки и угрозы реализации механизмов Киотского протокола для Украины.....	161
Тимченко І.Е., Игуниова Е.М. Системное управление сценариями устойчивого развития.....	163
Трофімчук В.О., Хлобистов Є.В. Сучасна екологічна політика: адаптація до стратегічних орієнтивів соціально-економічного зростання.....	165
Тур О.М. Еколого-орієнтований розвиток національної економіки та екологічна безпека.....	165
Фурса С.П. Формування екологічної інфраструктури в курортно-рекреаційних зонах в умовах сталого розвитку.....	167
Харічков С.К. Пріоритети економічного оновлення приморських регіонів України.....	169
Хлобистов Є.В. Сталий розвиток України: можливості та перспективи державного управління.....	171
Чернива Т.Л. Экологическая проблематика как реальность.....	173
Черняхівська А.В. Сталий розвиток як шлях виходу із сучасної кризи.....	175
Шапочка М.К., Лямцев О.В. Методи управління природоохоронною діяльністю на автотранспорті.....	177
Шашула Л.О. Стратегічні напрями землекористування для забезпечення сталого розвитку.....	179
Шостак Л.В. Інформатизація як складова трансформаційного суспільства.....	181
Шубравська О.В. Сучасні напрями сталого розвитку сільського господарства.....	183
Юрченко Л.В. Проблеми екологічної безпеки стійкого розвитку територій.....	185
Ярвая Н.Е. Экологический менеджмент как фактор устойчивого развития лесного комплекса.....	187